

TARİHİN GÖLGESİNDE ZEKÂ OYUNLARI SINIFLI LİSELER

1. Giriş

Liseler akademik yönüyle ne kadar donanımlı olsa da öğrencilerin dinlenme, eğlenme, zekâlarını kuvvetlendirme, strateji geliştirme ve bu doğrultu da geçmişin stratejilerini anlama ve algılamaya yönelik ne imkânları ne de faaliyetlerin içinde bulunma gayretleri yeterli düzeyde değildir. Bu bağlamda liselerin çok azında zeka oyunları sınıfları bulunmakta ve genellikle de sadece vakit geçirme amaçlı kullanılabilir. Bu bağlamda tarihi bir ortam ve tarih kitaplarının gölgesinde huzurlu bir ortamda özellikle Türk zeka oyunları ve strateji oyunlarının öğretildiği bir ortam ihtiyacını ortaya koymaktadır.

1.1 Çalışmanın Özgünlüğü

Bu çalışmada amaç sadece zeka oyunları sınıfı kurmak değildir. Bu çalışmayı farklı kılan birinci durum: unutulmaya yüz tutmuş olan Türk zekâ oyunlarının yeniden hayat bulmasıdır. İkinci durum: Öğrencilerin zekâ oyunlarını öğrenirken tarihi bir ortamda kendini hissetmesidir. Üçüncü durum ise özellikle Osmanlı tarihindeki olayları stratejik açıdan değerlendirmek ve zeka oyunlarının bu stratejilere etkisini anlamaktır. Ayrıca öğrencilerin anketle seçilmesi, haftada 2 gün (pazartesi ve salı) 16:00 - 17:20 saatleri arasında 2 ders faaliyete zorunlu katılım, yoklama ile devam takip yapılması nedeniyle sistematik bir çalışma olması da liselerin çok azında bulunulabilecek bir özelliği olması açısından özgün bir çalışma olma özelliği kazandırmaktadır.

1.2 Çalışmaya neden ihtiyaç duyulduğu

Zeka oyunları sınıfları ile ilgili çalışmalar olmasına rağmen özellikle liselerde bu sınıfların yeterince ilgi görmediği izlenimini uyandırmaktadır. Ülkemizin durumu, strateji geliştiren ve stratejik düşünen bir neslin yetiştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Tarihini anlayan, tarihi kişiliklerin stratejilerini kavrayan bir nesle ihtiyaç vardır. Sosyal aktivite yoluyla ve beraberinde strateji ve tarih içerikli kitapları okuyan nesiller, Türkiye'nin geleceğine yön verebileceklerdir. Bu sebeple hem Türk zeka oyunlarını oynamayı bilen ve her durumda strateji geliştirebilecek bir neslin hazırlanmasında bu sınıflar oldukça önem arz edecektir. Okulumuzun Türkiye deki Uluslararası nitelikte sekiz proje imam hatip lisesinden biri olması, din öğretimi genel müdürlüğü vizyon belgesi kazanımları dolayısıyla öğrencisinin de sosyal yönden donanımlı, lider vasıflı olması beklentisi bizim bu çalışmayı yapmamızı gerekli kılmaktadır.

2. Problem Durumu

Strateji geliştirmek zorunluluğu genç nesillere öğretilmesi gereken en önemli meselelerden bir tanesidir. Günümüz çağında strateji uzmanı sıkıntısı yaşanmaktadır. Özellikle tarih bilen ve tarihteki önemli olayları analiz eden ve bu olaylardaki tarihi kişiliklerin ortaya koydukları davranışları analiz eden kişi sayısı oldukça azdır. Bu da zorunlu olarak Türk devlet geleneği ve stratejisini benimsemiş bir gençlik yetiştirme zorunluluğunu ortaya koymaktadır.

3. Çalışmanın Amaç ve Hedefleri

3.1 Çalışmanın Amacı

- Türk zeka oyunlarında uzmanlaşmış bir gençlik yetiştirmek,
- Strateji oyunlarını iyi oynayan bir gençlik yetiştirmek
- Tarihini bilen ve tarihi olayları analiz eden bir gençlik yetiştirmek,
- Tarihi kişi ve kahramanların yaptıklarını analiz eden bir gençlik yetiştirmek,
- Öğrencileri sosyal yönden geliştirmek
- Öğrencilerin eğlenceli vakit geçirmesini temin etmek
- Öğrenciler arasında rekabet bilincini geliştirmek
- Ders dışı zamanların okul kontrolde geçirilmesi sayesinde öğrencilerimizi olumsuz yer ve davranışlardan uzak tutmak

3.2 Çalışmanın Hedefleri

- (Mankala) Mangala oyununu oynamayı öğrenir. (03 Ekim 2016-31 Ekim 2016 arası)
- Türk daması oynamayı öğrenir. (07 Kasım 2016- 09 Aralık 2016 arası)
- Satranç oynamayı öğrenir. (19 Aralık 2016- 03 Mart 2017 arası)
- Koridor oyununda strateji geliştirir. (13 Mart 2017- 10 Nisan 2017 arası)
- Tarih ve strateji kitaplarını okur. (03 Ekim 2016- 09 Nisan 2017 arası en az 5 kitap)
- Tarihi bir ortamda yaşayarak, milli kimlik ve kişilik kazanır.

4. Yöntem ve Plan

4.1. Yöntem

Çalışma kapsamında anlatım, yaparak- yaşayarak öğrenme, işbirlikçi öğrenme, stratejik düşünme yöntemlerinden faydalanılmıştır. Anlatım yöntemi öğretmenin oyuncu ile yakınlığı dışında, anlatım unsurunun kendisi içinde sıklıkla oyunsal öge taşımaktadır.

Anlatım yöntemini daha değerli kılan genelleştirmeler, benzetmeler, hikayelemeler, oyunsal özelliğe sahiptir. Yaparak- yaşayarak öğrenme, öğretmenlerin her öğrencinin öğrenme stiliyle uyum sağlayabilecek dersleri tasarlamasına ve farklılaştırabilmesine neden olacak çok yönlü bir yaklaşım sağlar. İşbirliğine dayalı öğrenme, çocukların ortak bir amaç için birlikte çalışmalarını ile sağlanan bir öğrenme türüdür. İşbirliği gerektiren ortak çalışma sırasında farklı yetenekte olan çocuklar birbirlerine yardımcı olurlar. Kendi stratejisini geliştirmeyen, başka birinin stratejisinin bir parçası haline gelir. Stratejik düşünme yöntemi ile öğrenciler kendilerine ait stratejiler geliştirme şansını yakalayacaklardır.

4.2. Plan

	Başlama tarihi	Bitiş Tarihi	Sorumlu	Açıklamalar
Anket yoluyla öğrenci seçimi	26 Eylül 2016	03 Ekim 2016		Gönüllülük prensibi
Zeka oyunları setleri satın alınması	26 Eylül 2016	03 Ekim 2016		Mangala ,Satranç, Koridor,Dama, ..
Tarih ve stratejileri kitapları satın alınması	26 Eylül 2016	03 Ekim 2016		Osmanlı Tarihi ağırlıklı kitapların terci edilmesi
Zeka oyunları sınıfının düzenlenmesi	03 Ekim 2016	07 Ekim 2016		Masa, sıra, görsel malzemeler
Mangala oyunu öğretilmesi	03 Ekim 2016	31 Ekim 2016		Strateji kavramının verilmesi
Mangala Turnuvası	31 Ekim 2016	01 Kasım 2016		Okul içi
Türk daması öğretilmesi	07 Kasım 2016	09 Aralık 2016		Türk damasının tarihçesi
Türk daması turnuvası	12 Aralık 2016	13 Aralık 2016		Okul içi
Satranç öğretimi	19 Aralık 2016	03 Mart 2017		Yavuz Sultan Selim ve satranç
Satranç Turnuvası	06 Mart 2017	07 Mart 2017		Türk savaş stratejileri (Hilal taktiği)
Koridor oyunu öğretimi	13 Mart 2017	10 Nisan 2017		Türk savaş stratejileri (Hilal taktiği)
Koridor turnuvası	10 Nisan 2017	11 Nisan 2017		Strateji uygulama
Tarih ve strateji kitapları okuma	03 Ekim 2016	09 Nisan 2017		Nizamülmülk ve strateji
Tarihi ortam oluşturma	03 Ekim 2016	09 Nisan 2017		Milli kimlik oluşturma
Dereceye giren öğrencilerin ödüllendirilmesi	18 Nisan 2017	21 Nisan 2017		Teşvik ile devamlılık sağlama

5. Uygulama

5.1. Çalışmanın uygulanması

Zeka oyunları setleri okul imkanları kullanılarak yaklaşık 1200 Türk lirasına temin edilmiştir. Her öğrenciye bir kitap düşecek şekilde kitaplar yaklaşık 300 Türk lirasına temin edilmiştir. Mangala oyununa 19 öğrenci ile başlanmıştır. Strateji kavramı üstünde durularak Osmanlı Devleti ve strateji hakkında bilgi verilmiştir. Okulun hizmetlilerinden birine ve bir idareciye mangala öğretilmiştir. Türk daması öğretimine 19 öğrenci katılmıştır. Okul görevlilerinden 1 tanesine Türk daması öğretilmiştir. Satranç eğitimine 19 öğrenci katılmıştır. 19 öğrenci de orta düzeydedir. Yavuz Sultan Selim ile Şah İsmail arasında geçen stratejik çatışma satranç oyunu üzerinden izah edilmiştir. Koridor oyununa okuldan 35 civarında öğrenci katılmıştır. Koridor oyunu çerçevesinde Hilal taktiğinin önemi üzerinde durulmuştur. Tarih ve strateji konusunda cep kitaplıkları projesi kapsamında oluşturulan kitaplık bütün öğrencilerin hizmetine açılmıştır. Oluşturulan tarihi ortamda öğrenciler zeka oyunları oynadıktan sonra bu ortamda kitap okumuşlardır.

5.2. İzleme ve değerlendirme

Mangala zeka oyununu öğrencilerin 5 tanesi üst düzey öğrenirken 14 tanesi orta düzey öğrenmişlerdir. Yapılan turnuvayı 9/ C sınıfından Mücahit Samet Can kazanmıştır. Türk damasını öğrencilerden 6 tanesi üst düzey öğrenirken 13 tanesi orta düzey öğrenmiştir. Yapılan turnuvayı 9/ B sınıfından Abdulsamed Şimşek kazanmıştır. 19 öğrencimiz satrançta orta düzey kalmıştır. Yapılan satranç turnuvasını 9/ C sınıfından Emre Çivici kazanmıştır. Koridor oynunda 12 öğrenci üst düzey öğrenirken, 7 öğrenci orta düzeydedir. Yapılan koridor turnuvasını 9/ A sınıfından Ahmet Buğra Özmen kazanmıştır.

Verilen eğitim ,turnuva ve bilgiler ışığında tarih şuurunu kazanmış, milli kimliğini özümsemiş, Türk zeka oyunlarını öğrenmeye ve oynamaya istekli bir öğrenci grubu oluşmuştur. Tarihin gölgesinde yapılan zeka oyunları çalışması ve kitap okuma etkinlikleri öğrencilerin strateji geliştirebilecek güvene sahip olmasına da yardımcı olmuştur.

6. Sonuçlar

6.1. Paydaşlara sağlanan katkılar, amaç ve hedeflere ulaşma düzeyi

Türk zeka oyunlarını öğrenme oranı katılımcılar açısından %100 gerçekleşmiştir. Okul idareci, hizmetli ve öğretmenlerinden de Türk zekâ oyunlarını öğrenmeye istekli olanlar olmuştur. Okulun diğer öğrencileri de imkân dâhilinde bu uygulamadan yararlanmışlardır. Türk kimliği kazanma noktasında önemli bir aşama kaydedilmiştir. Strateji ve tarih konusunda öğrencilerin istekli oldukları gözlemlenmiştir. Ancak kitap okuma noktasında istenilen hedef tutturulamamıştır. Okul öğrencilerinden yaklaşık % 30u istenilen kitapları okuma konusunda istekli olmuşlardır.

6.2. Sürdürülebilirlik ve Yaygınlaştırılabilirlik

Sürdürülebilirlik açısından zeka oyunları sınıfının müstakil bir ortam olarak oluşturulabilmesi en önemli imkanlarımız arasında yer almaktadır. Özelliği itibariyle 60 kişiye kadar hizmet verecek bir şekilde dizayn edilmeye çalışılmıştır. Bu özelliği sayesinde Türk zeka oyunlarını öğrenmek isteyen öğretmen ve öğrencilere istenilen şekilde hizmet verilmesi düşünülmektedir. Hizmetçi zeka oyunları kursu da açılarak daha da işler hale getirilecektir. Okulun yeni açılmasına bağlı olarak bu imkandan faydalanan öğrencilerimiz üç yıl daha bu imkandan faydalanacaktır. Yine isteyen velilerimizde bu imkana ulaşabilirler. Bu uygulama uzun süreli olarak uygulanabilme ve diğer liselere de yayılma özelliğine sahiptir. Uygun bir ortam oluşturulduğu takdirde bütün liselerde uygulanabilir. Ayrıca her sene yapılacak mangala koridor geleneksel turnuvaları ile etkileşimde bulunulacak kişi sayısı daha da çoğaltılacaktır. İl içinde ve ülke genelinde mutlaka ele alınmalı, öğrencilerimiz zeka oyunları ile stratejik düşünme yeteneğine sahip olmalıdır.

